

NYÚL KÖZSÉG NEMZETI ÉRTÉKEI

NYÚL KÖZSÉG NEMZETI ÉRTÉKEI

A Nyúli Települési Értéktár Bizottság feladata a község területén fellelhető **természeti és kulturális értékek számbavétele, fokozott védelme és bemutatása, törekvés azok fejlesztésére, felvirágoztatására** a település lakói és az ide látogató vendégek számára.

Ezen összeállítás értékkategóriák szerint csoportosítva vetített **képeken is bemutatja településünk különböző szintű (települési, tájegységi és megyei) nemzeti értékeit.** Teszi ezt abból a megfontolásból, hogy **az itt élőknek bemutassa környezetük értékeit, tudatosítsa bennük, milyen kincsek birtokában vagyunk. Segítse ezzel azok jobb megismerése során kialakuló megbecsülését, sőt védelmét, az értékek továbbadásának igényét, hogy nemzedékeken át fennmaradhasson a nyúliakban a büszke ragaszkodás szülőföldjükhöz.**

ÉRTÉKEINK ÉRTÉKKATEGÓRIÁK SZERINTI FELOSZTÁSA

1. TELEPÜLÉSI ÉRTÉKEK NYÚLON:

- 1.1. BORÁSZATI EMLÉKEK (agrár- és élelmiszergazdaság)
- 1.2. NÉPI ÉPÍTÉSZET, ÉPÍTETT VALLÁSI ÖRÖKSÉG (épített környezet)
- 1.3. VÍZÜGYI LÉTESÍTMÉNYEK (ipari és műszaki megoldások, újítások)
- 1.4. IRODALMI, MŰVÉSZETI, TÖRTÉNELMI, VALLÁSI ÉRTÉKEK
(kulturális örökség)
- 1.5. FARKASDI RAMÓNA KAJAK-KENU SPORTÁGBAN ELÉRT EREDMÉNYEI (sport)
- 1.6. GEOLÓGIAI ÉS BIOLÓGIAI ÉRTÉKEK (természeti környezet)
- 1.7. TÚRA- ÉS ZARÁNDOKUTAK, TÁJKÉPI ÉRTÉKEK (turizmus és vendéglátás)

2. TÁJEGYSÉGI (SOKORÓI) ÉRTÉKEK NYÚLON:

- 2.1. DR. ÁBRAHÁM IMRE IRODALMI MUNKÁSSÁGA (kulturális örökség)
A „MÁRIA A GYERMEKKEL”-SZOBOR (kulturális örökség)
- 2.2. A LILA-HEGY KILÁTÓJA (turizmus és vendéglátás)

3. MEGYEI ÉRTÉK NYÚLON

- 3.1. A „SZURDIK” (természeti környezet, ipari és műszaki megoldások)
- 3.2. A VASKAPU UTCA PINCESORA (épített környezet)

1. AGRÁR- ÉS ÉLELMISZERGAZDASÁG

BORÁSZATI EMLÉKEK

**AZ 1876-BAN ÉPÜLT EGYKORI PÜSPÖKI PRÉSHÁZ HOMLOKZATI FELIRATA: „GAUDETE IN DOMINO SEMPER”
„ÖRVENDJETEREK MINDIG AZ ÚRBAN”**

**A BOLDOGGÁ AVATOTT APOR VILMOS
GYŐRI PÜSPÖKSÉGE IDEJÉN
TÖBBSZÖR IS JÁRT EBBEN AZ ÉPÜLETBEN**

1. AGRÁR- ÉS ÉLELMISZERGAZDASÁG

BORÁSZATI EMLÉKEK

CSEH-HEGY

LÖSZFALBA ÁSOTT PINCÉK,
PINCESOROK

CINEGE

A VASKAPU PINCESORA

A „SÁRKÁNYLIK”-PINCE A SZURDIK PARTFALÁBAN

1. AGRÁR- ÉS ÉLELMISZERGAZDASÁG

BORÁSZATI EMLÉKEK

PINCÉK, PRÉSHÁZAK

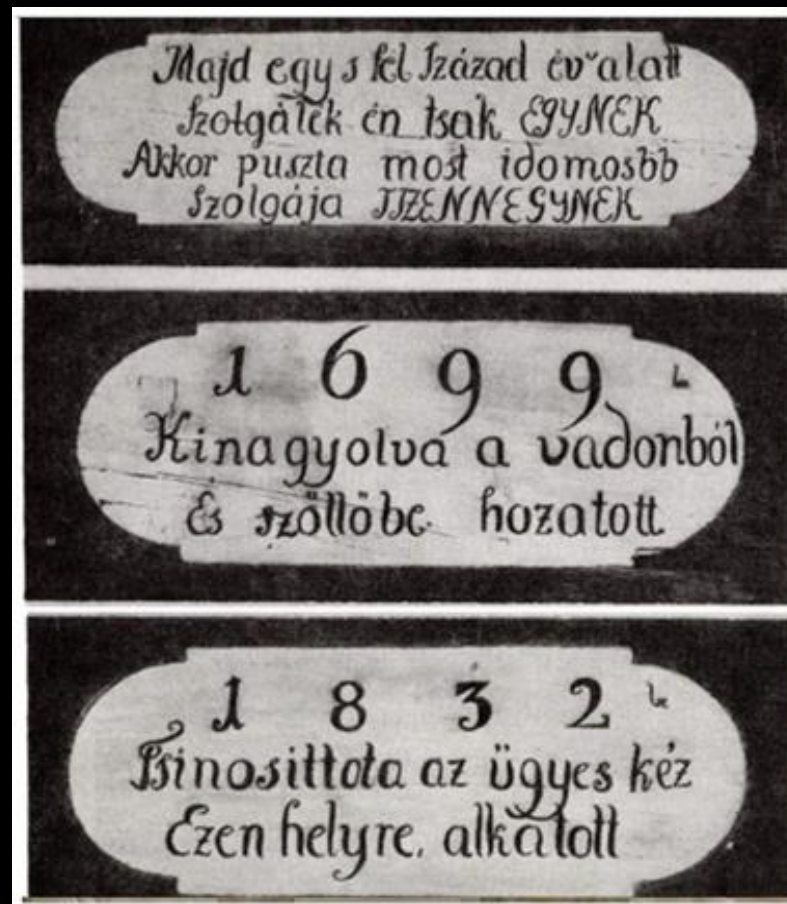

1. AGRÁR- ÉS ÉLELMISZERGAZDASÁG

BORÁSZATI EMLÉKEK

A NYÚLI PÜSPÖKSÉGI FAPRÉS 1699-BEN KÉSZÜLT,
1832 BEN JAVÍTOTTÁK, CSINOSÍTOTTÁK,
JELENLEG A SZENTENDREI SKANZENBEN LÁTHATÓ

A FAPRÉS FELSŐ FELIRATA ARRA UTAL,
HOGY AMÍG 150 ÉVIG CSAK EGY
GAZDÁJA VOLT (A PÜSPÖK),
KÉSŐBB 14 KANONOKÉ LETT

1. AGRÁR- ÉS ÉLELMISZERGAZDASÁG

BORÁSZATI EMLÉKEK

A KÖZSÉGHÁZA
ELŐTTI
TERMETES FAPRÉS
EGYKOR A
PÜSPÖKI
PRÉSHÁZBAN ÁLLT

Gombai ZALKA = JÁNOS.
Győri püspök.
rendeletére.
1896.

A SZÉL FIAI
FOGADÓ
MELLETTI
HATALMAS
FAPRÉS

2. ÉPÍTETT KÖRNYEZET NÉPI ÉPÍTÉSZET

DÖNGÖLT FALÚ,
NÁDFEDELES
PARASZTHÁZAK

A HORGÁNY-HÁZ A MADARÁSZ UTCÁBAN

2. ÉPÍTETT KÖRNYEZET NÉPI ÉPÍTÉSZET

A NÉPÉLET EMLÉKEI

EGYKORI PARTLAKÁS A MADARÁSZ UTCÁBAN

A KÖZSÉGBEN LEGISMERTEBB SALAMON JÓZSEFÉK MAGÁNGYŰJTEMÉNYE

2. ÉPÍTETT KÖRNYEZET VALLÁSI ÖRÖKSÉG

RÓMAI KATOLIKUS BAROKK MŰEMLÉKTEMPLOMUNK

ÉPÜLT 1774-1778 KÖZÖTT

2. ÉPÍTETT KÖRNYEZET VALLÁSI ÖRÖKSÉG

SZENT DONÁT-KÁPOLNA

Szabadtéri búcsúi nagymise a szent ünnepén

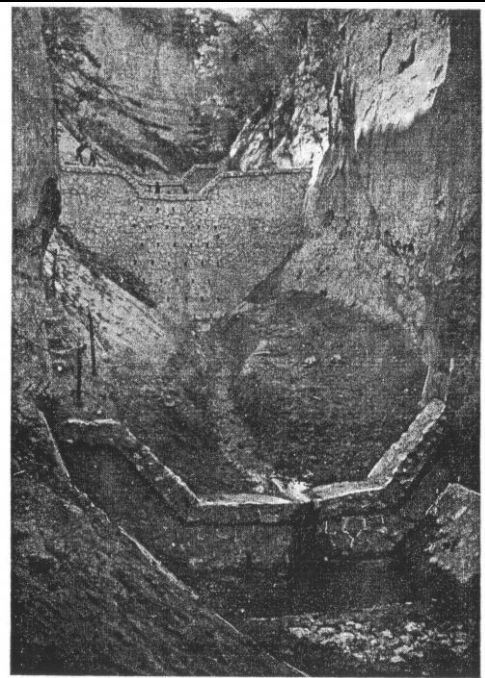

Öreg, védett hársfák árnyékában húzódik a nyúlhegyi kápolna. **Szentélye** a Szent Donát püspököt ábrázoló oltárképpel együtt **1710-ből való**, melyet **1830-ban építettek ki kápolnává**, de **a harangtornyot csak 1901-ben emeltek mellé**. Ekkor került a helyére a két kis harang is. Egyiket a Szombathelyi Szeminárium, másikat a kegyúri uradalom bérlői, a Markovszky-testvérek adományozták.

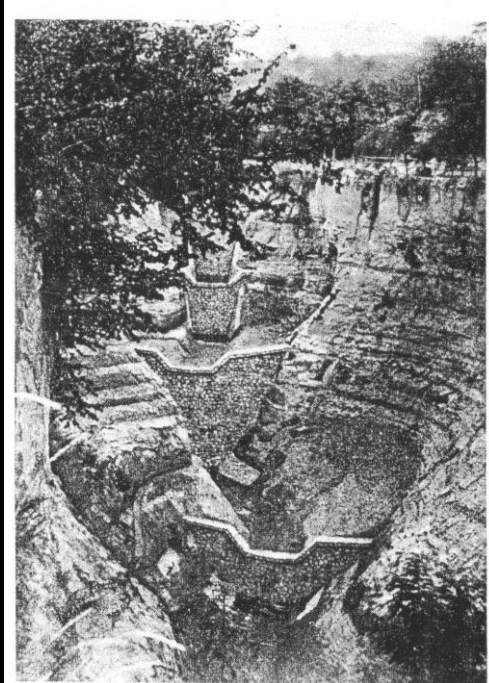
3. IPARI- ÉS MŰSZAKI MEGOLDÁSOK

MŰSZAKI ÉRTÉKEK

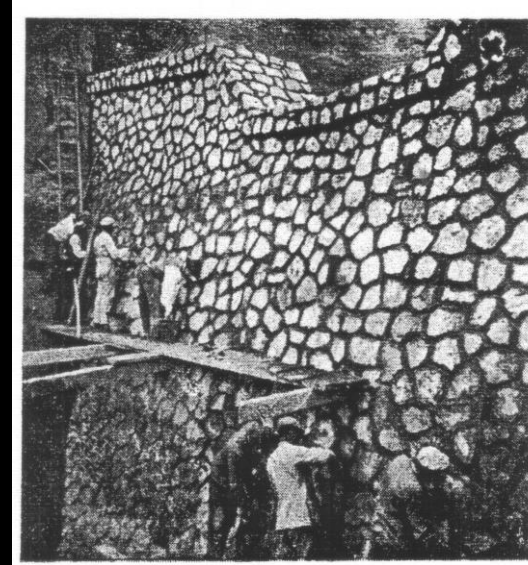
VÍZMOSÁSKÖTŐ GÁTAK

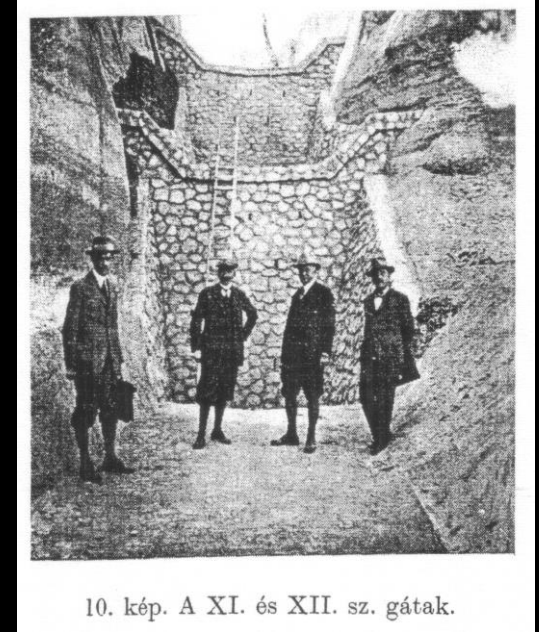
7. kép. A VI., VII. és VIII. sz. gátak.

8. kép. A IX., X., XI. sz. gátak képe a jobbról nézve.

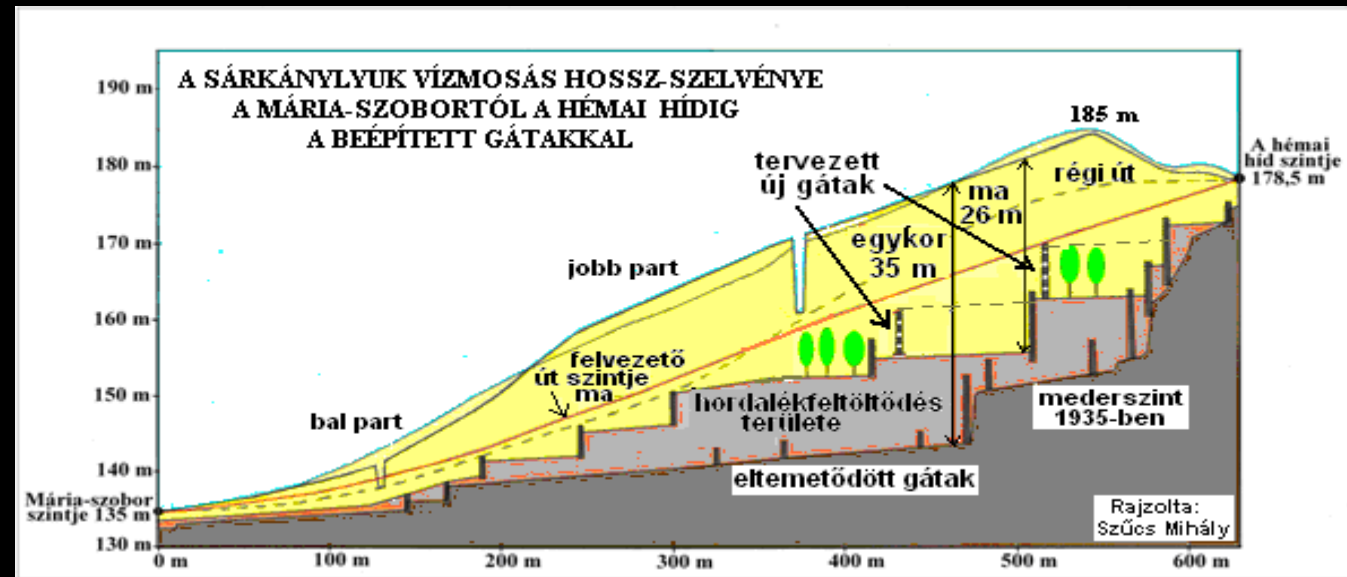

12. kép. A X. sz. gát fűgázása.

10. kép. A XI. és XII. sz. gátak.

A hatalmas erózió miatt Nyúl község hegyi részén több óriási vízmosás alakult ki. Ezek megfékezésére 1935-től napjainkig számos keresztgát építésére került sor. A leglátványosabbak a Szurdik gátjai. Tervezésük és megépítésük hatalmas kihívást jelentett mérnöknek és munkásnak egyaránt.

3. IPARI- ÉS MŰSZAKI MEGOLDÁSOK MŰSZAKI ÚJÍTÁSOK

BORBÉLY MIHÁLY GÉPÉSZMÉRNÖKI MUNKÁSSÁGA

Borbély Mihály 1919-ben szegény nyúli családban **született**, nagyon tehetséges gyerek volt. Őt nyúlhegyi **tanítója, vitéz Kelevész Győző** anyagilag is **segítette** abban, **hogy tovább tanulhasson**. Végül **gépészmérnöki diplomát szerzett** és a II. világháború idején részese volt annak a győri mérnök-gárdának, aki a **Rába Botond katonai járművet megalkotta**. A háború után Borbély Mihály a **Győri Textilművek főmérnöke**, majd a **Rábatex műszaki igazgatója** lett.

1953-ban egy textilipari **találmányáért** megkapta a **Kossuth-díj bronz fokozatát**. Az indoklás megfogalmazása szerint **„a textilipar egész területén felhasználható új szövőszék-beállítási elmélet megalkotásáért és gyakorlati kivitelezésének kidolgozásáért”**. Annak ellenére is megkapta a Kossuth-díjat, hogy nem volt hajlandó beállni a Kommunisták Magyar Pártjába. Szakkönyveket írt, folyékonyan beszélt németül. 1956-ban családjával együtt emigrált és **Svájcban telepedett le**, ahol a Rüti gyár konstruktőreként szerzett hírnevet. Svájci munkássága alig ismert, további kutatásra vár. Azt viszont tudjuk, hogy külföldre távozása után sem feledkezett meg egykori tanítójáról, vitéz Kelevész Győzőről, aki tanulmányai során végig segítette Borbély Mihályt. Hálás szívvel emlékezve rá **Svájcból is rendszeresen támogatta** őt csomagok küldésével, aki bizony rá is szorult a támogatásra, mert nagyon szerény körülmények közt élte hosszúra nyúlt idős éveit.

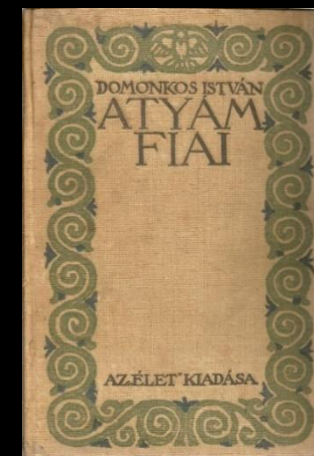
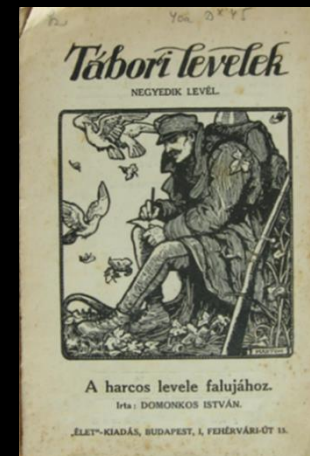
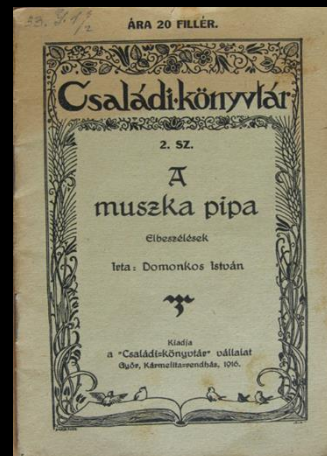

4. KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG IRODALOM

DOMONKOS ISTVÁN PLÉBÁNOS ÍRÓI MUNKÁSSÁGA

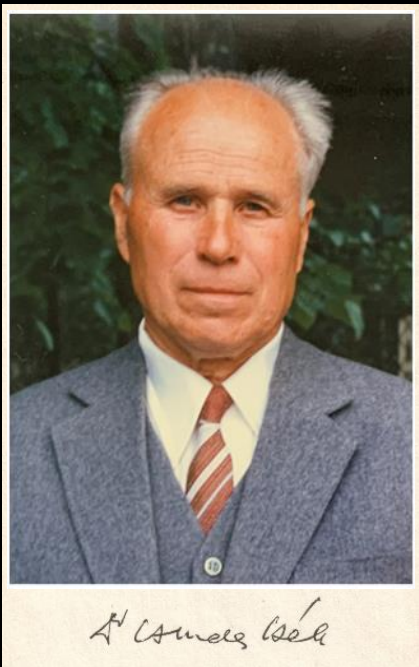

DOMONKOS ISTVÁN 1862-ben született Győrben. Édesanyja Jászai Mari keresztanyja volt. **1889-ben szentelték pappá,** írásművészete akkor teljesedett ki, amikor **1905-ben Nyúlra helyezték.** Ismert **műveinek száma húsz.** Könyveiben a szegények, és öregek egy-egy jellegzetes képviselőjének sorsát, életét örökítette meg. „Szerettem azokat, akikről írtam” vallotta egyik művében. Írásai Gárdonyi, Tömörkény, Móra és Mikszáth köteteinek hangulatát idézi. Szereplőiről személyiségjegyeik hosszas bemutatásával részletes rajzot készít. Egy kritikusa szerint „írási rajzok köré novellákba sűrített regények”. **Történeteinek központja a sok baj, csapás, szenvedés** (filoxéravész, kivándorlás, világháború). **Szívesen használt népnyelvi fordulatokat.** Szinte **egész Európát beutazta,** kétszer járt a Szentföldön is. **1923-ban halt meg** Nyúlön, a győri nádorvárosi temetőben családi sírban nyugszik. Emléktáblája a nyúli plébánia falán és az általános iskolában látható.

4. KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG IRODALOM

DR. CSENDES BÉLA KÖLTŐI MUNKÁSSÁGA

Dr. CSENDES BÉLA 1921-ben Nyúlhegyben született, gazdacsaládban. A győri Czuczor Gergely Bencés Gimnáziumban érettségizett. **Pesten,** a Pázmány Péter Tudományegyetemen **szerezett magyar-latin szakos tanári diplomát.** Tehetséges lírikusként indult 1944-ben, tevékenyen részt vállalt haladó ifjúsági mozgalmakban. **1948-ban** letartóztatták, **konceptiós perbe fogták.** **Öt évet töltött** különböző **internáló táborokban (pl. Recsken is),** majd **két év váci fegyház** várt rá. 1955-ös szabadulása után búcsút mondott a költészetnek, előbb raktárosként dolgozott, majd két évtizeden át **elismert műszaki könyvtárosként tevékenykedett,** a tudományos tájékoztatásról több könyvet írt. 1981-es nyugdíjazása után előbb Pesten, később Nyúlhegyben, egesei szőlőbirtokán élt, visszatért a versíráshoz is. **Első kötetét 70 éves korában adták ki.** 1991 és 1996 közt **4 verseskötete jelent meg.** Költeményei végig jelen voltak a legrangosabb hazai folyóiratokban, idegen nyelven is megjelentek. **Moralizáló, filozofikus versei** egy igazságkereső ember vívódásait tárják az olvasó elé. Végso megnyugvásra a nyúli temetőben talált. 2021-ben a nyúli községi könyvtár felvette a költő nevét.

4. KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MŰVÉSZETI ÉRTÉKEK

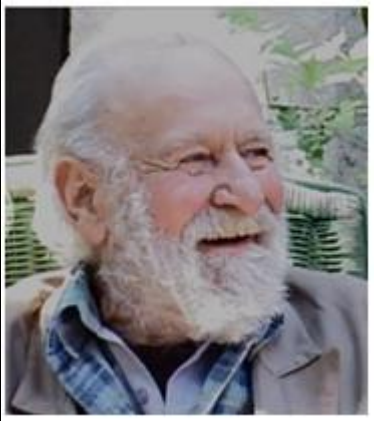
DORFMEISTER ISTVÁN 1725-ben született Bécsben egy harangöntő fiaként. 1751-től 1761-ig szobrász bátyjával együtt a **Bécsi Képzőművészeti Akadémiára járt**. Az akadémia elvégzése után **Sopronban telepedett le** és innen 40 éven át szinte **az egész Dunántúl számára dolgozott**. A hazai **barokk művészet legtermékenyebb, nagy gyakorlatú festője volt**. Több falusi templombelső terét kifestette, de dolgozott szerzetesrendeknek és soproni, valamint a szombathelyi és a pécsi püspök megbízásából is. Elsősorban **freskókat** festett, de sok **oltárképet** és **magyar történelmi témájú alkotást** is készített. Leginkább azoknak a megrendelőknek dolgozott, akiknek nem volt elég pénzük a divatos bécsi mesterek megfizetésére, de azok alkotásaival összevethető műveket szerettek volna festetni. Dorfmeister **1797-ben halt meg Bécsben**. Két fia, István és József is festő lett. **A nyúli templomban oltárképei, 200 négyzetmétert kitevő freskói híresek.**

DORFMEISTER ISTVÁN ALKOTÁSAI A NYÚLI TEMPLOMBAN

4. KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MŰVÉSZETI ÉRTÉKEK

SZABÓ JÓZSEF FESTMÉNYEI, SZOBRAI

SZABÓ JÓZSEF 1925-ben született Nyúlon. 1947-től 1953-ig önerőből elvégezte a Magyar Képzőművészeti Főiskola festő tagozatát. **1956-ban Franciaországba emigrált**, ahol a Párizsi Képzőművészeti Főiskola festő szakja után elvégezte a Nizzai Képzőművészeti Főiskolát is. Első kiállításait 1965-ben Madridban és 1966-ban Párizsban rendezte. Itt felfigyelt rá egy amerikai műgyűjtő, aki felvásárolta képeit és amerikai szerződést kínált neki, ezért **1966-ban Amerikába költözött**, ahol Chicagóban, Washingtonban és Los Angelesben állíthatta ki műveit, de New Yorkban, Montreálban és Dallasban is bemutatkozhatott. Hamar átlátta, hogy Amerikában az elüzletiesedés várna rá, így **visszatért Párizsba**. Itt kezdődött **absztrakt expresszionista művészi korszaka**. Az 1968-as diáklázadások hatására **szürrealista képeket festett**. Ebben az évben Madridban is nyílt kiállítása. 1969-ben a dél-francia Lussanban telepedett le. 1973-ban Olaszországban és Svájcban mutatkozott be műveivel. 1975-ben Párizsban, Bazelben és Brüsszelben is sikert aratva 5 rangos szakmai elismerést nyert el. 1976-ban heroikus újfiguratív szobrokat készített. 1985-től kezdődik utolsó festői korszaka. 1991-ben Nimesben mutatta be szobrait és festményeit. **2010-ben hunyt el**. Hagyatékát unokaöccse kezeli, aki hamvait végakarátának megfelelően a nyúli temetőbe hozatta. Szabó József **a fantasztikus festészet nagymestere volt**.

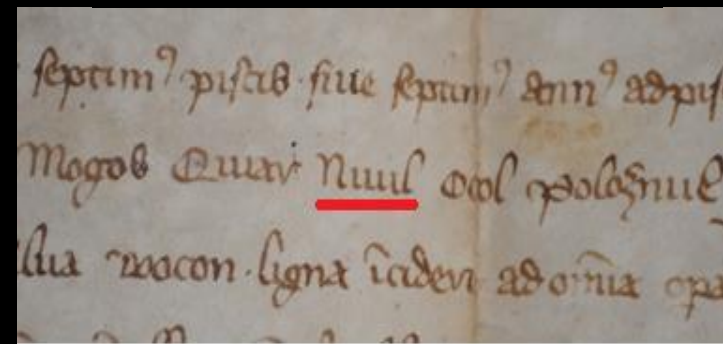
4. KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG TÖRTÉNELMI EMLÉKEK

SZENT ISTVÁN
MELLSZOBRA
1938-BAN
KÉSZÜLT

NYÚL KÖZSÉG
ELSŐ ÍRÁSOS EMLÍTÉSE
1037-BŐL

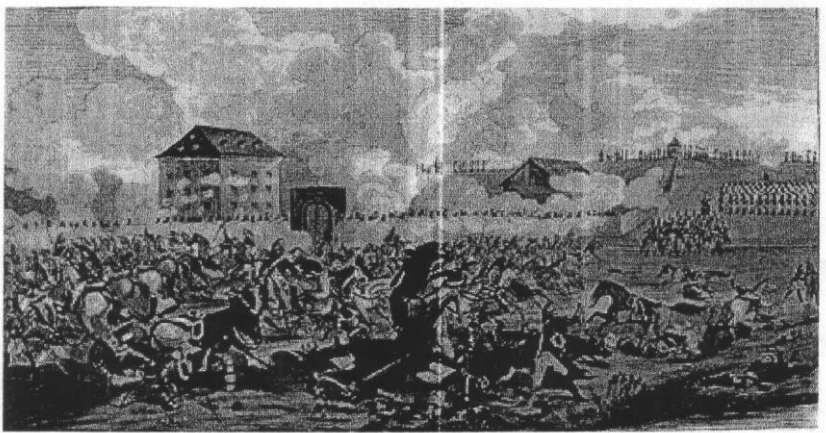
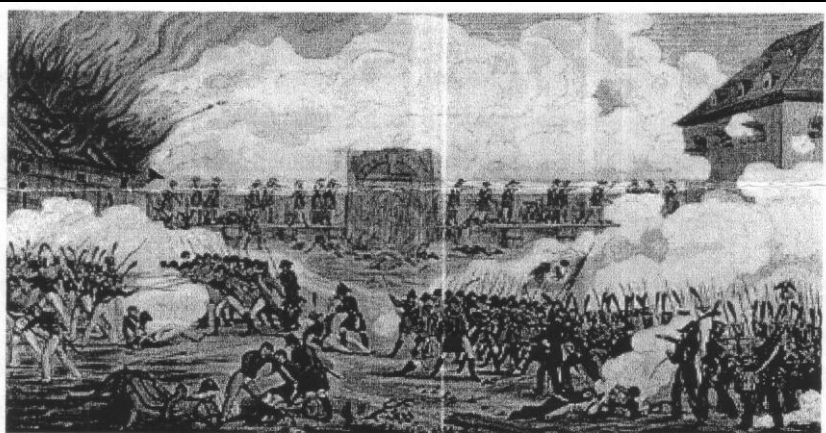

A MILLENNIUMI
EMLÉKKERESZTET
2000. AUG. 20-ÁN
AVATTÁK FEL

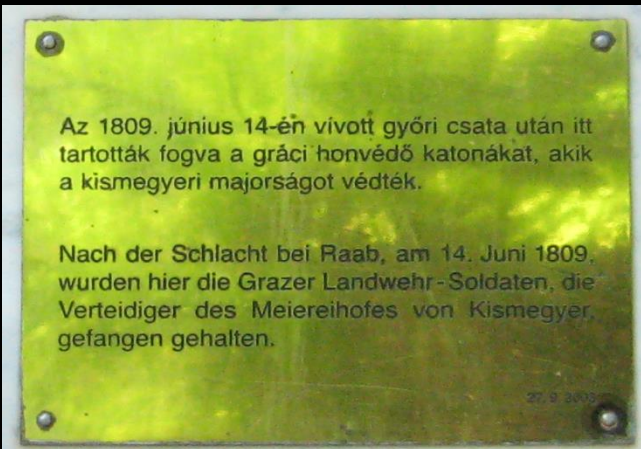

4. KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG TÖRTÉNELMI EMLÉKEK

KISMEGYERI CSATA ÁBRÁZOLÁSA

A CSATA KISMEGYERI EMLÉKMŰVÉT
1897-BEN EMELTÉK

A KISMEGYERI CSATA (1809) HADIFOGLYAINAK NYÚLI EMLÉKHELYE

DR. ÁBRAHÁM IMRE
MEGEMLÉKEZÉSE A
TÖRTÉNELMI ESEMÉNYRŐL
AZ EMLÉKHELY FELAVATÁSÁRA
2003 ŐSZÉN KERÜLT SOR

4. KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG TÖRTÉNELMI EMLÉKEK

VILÁGHÁBORÚS EMLÉKHELYEK

**AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚBAN
126 NYÚLI HALT HŐSI HALÁLT**

**A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚBAN PEDIG
86 NYÚLI HONVÉD ESETT EL,
EMLÉKHELYÜKET
1991. MÁJUS 11-ÉN AVATTÁK FEL**

4. KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG TÖRTÉNELMI EMLÉKHELYEK

TÖRTÉNELMI EMLÉKOSZLOP

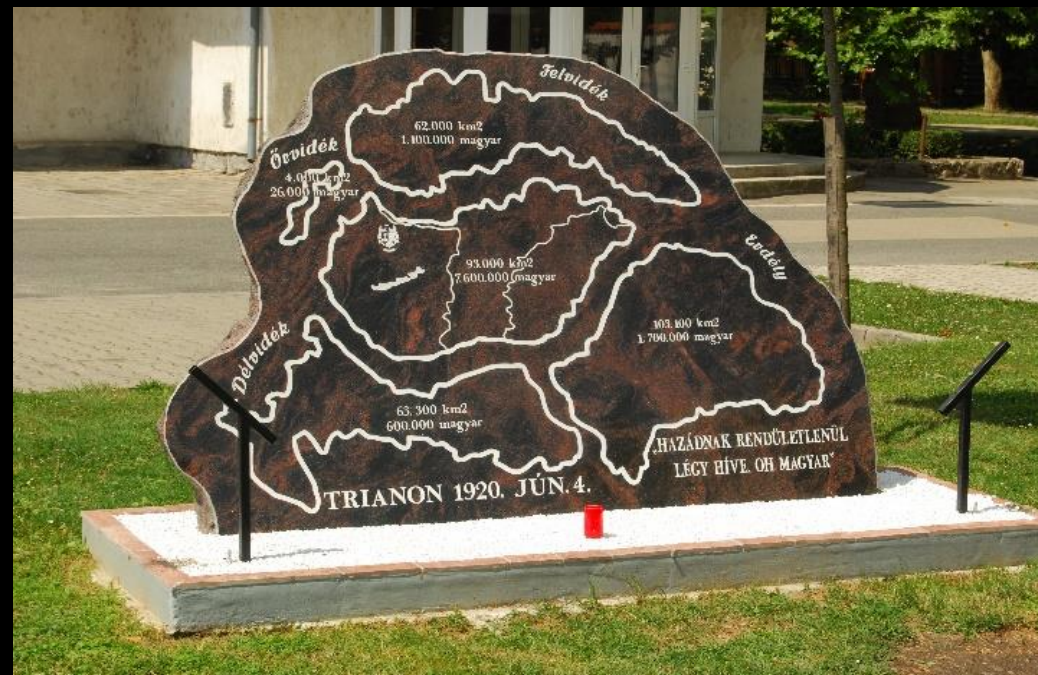

ÁLLÍTTATTA
A NYÚLI POLGÁRI KÖR
2007. MÁJUS 17-ÉN

„AZ IGAZSÁGOT NEM LEHET
FELAKASZTANI,
MERT AZ IGAZSÁG
A LELKÜNKBEN ÉL!”
WITTNER MÁRIA 1956-BAN
HALÁLRA ÍTÉLT
SZABADSÁGHARCOS
GONDOLATAI OLVASHATÓK
AZ EMLÉKOSZLOPON.

TRIANONI EMLÉKHELY

ÁLLÍTTATTA A NYÚLI POLGÁRI KÖR
2011. JÚNIUS 3-ÁN

4. KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG VALLÁSI ÉRTÉKEK MÁRIA TERÉZIA TEMPLOMSZENTELÉSI AJÁNDÉKAI

**A NYÚLI TEMPLOM ÉPÍTÉSÉHEZ A PÉNZT A KIRÁLYI UDVARI KAMARA BIZTOSÍTOTTA .
1777-BEN, A TEMPLOM FELSZENTELÉSEKOR MÁRIA TERÉZIA UDVARI GYÓNTATÓJÁT,
KORNBERGER MÁTYÁS PÜSPÖKÖT KÜLDTE EL,
AKI AZ ÚJ TEMPLOM SZÁMÁRA MAGÁVAL HOZTA A KIRÁLYNŐ AJÁNDÉKAIT:**

EGY 1750-BŐL VALÓ DÍSZES

BAROKK KELYHET,

VALAMINT

**KRISZTUS KERESZTJÉNEK KÉT DARABKÁJÁT
DÍSZES EREKLYETARTÓBA ZÁRVA.**

EZ UTÓBBIT A CSÁSZÁRNŐ

XIII. KELEMEN PÁPÁTÓL

**KAPTA AJÁNDÉKBA 1763-BAN
TEMPLOMÉPÍTETŐ TEVÉKENYSÉGÉNEK
ELISMERÉSEKÉNT.**

4. KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG VALLÁSI ÉRTÉKEK

TEMPLOM ELŐTTI K.

NAGYNYÚLI MÁRVÁNYK.

NAGYNYÚLI K.

VÖRÖS KERESZT

GERHAI KERESZT

SZŰZANYA SZOBOR
KÉSZÜLT 2024-BEN

KALMÁR-KERESZT

SALAMON-KERESZT

GYILKOS KERESZT

KÁPOLNA MELLETTI K.

HIDEGLELŐS K.

ÁCS-KERESZT

KISNYÚLI KERESZT

RAJOS-KERESZT

TEMETŐI KERESZT

MAKRA-KERESZT

KERESZTELŐ SZENT JÁNOS SZOBRA
KÉSZÜLT 1909-BEN

5. SPORT

KAJAK-KENU

FARKASDI RAMÓNA SPORTBAN ELÉRT EREDMÉNYEI

FARKASDI RAMÓNA 1993-ban született, azóta nyúli lakos.

Az általános iskolát a győri Gárdonyi Géza Tehetségfejlesztő Általános Iskolában végezte. A Móra Ferenc Középiskola nyelvi előkészítő szak sport tagozatán érettségizett. Felsőoktatási tanulmányait a tatabányai Edutus Főiskola gazdálkodási és menedzsment szakán végzi. A sportolást 6, a kajakozást pedig 12 éves korában kezdte el. Előbb a Graboplast Győri Vízisport SE, később a Budapest Honvéd színeiben versenyezve a következő eredményeket érte el:

Ifjúsági Olimpiai bajnok, többszörös Ifjúsági Európa-bajnok, többszörös Világbajnok, utánpótlás Európa-bajnok, kétszeres Maraton Világbajnok, felnőtt Európa és Világbajnok.

Fontosabb elismerései:

a **Magyar Olimpiai Bizottság Zsivoczki Díjasa, Junior Prima Díj, a Köztársasági Elnök Díszoklevelének tulajdonosa, a 2011-es Év Felfedezettje, Nyúl Község Díszpolgára.**

Sportolói pályafutását saját elhatározásából már befejezettnek tekinti, tehetségét a jövőben az élet más területén szeretné kamatoztatni.

6. TERMÉSZETI KÖRNYEZET GEOLÓGIAI ÉRTÉKEK

A SZÉL ÉS A CSAPADÉK FELSZÍNFORMÁLÓ MUNKÁJA

SZÉLMARÁS NYOMAI

PARTFALAK OLDALÁN

A KEMÉNY HOMOKKŐRÉTEGEK KIUGRÓ
PADKÁKAT ALKOTNAK, MERT KÖZÜLÜK A SZÉL
KIFÚJJA A LAZÁBB KŐZETRÉTEGEK PORÁT

ESŐBARÁZDA

> VÍZMOSTA ÁROK

> LÖSZMÉLYÚT

A HEVES ESŐZÉSEK
ERÓZIÓS
MUNKÁJÁNAK
FELSZÍNPUSZTÍTÁSI
FOKOZATAI A
LÖSZÖS FELSZÍNEEN

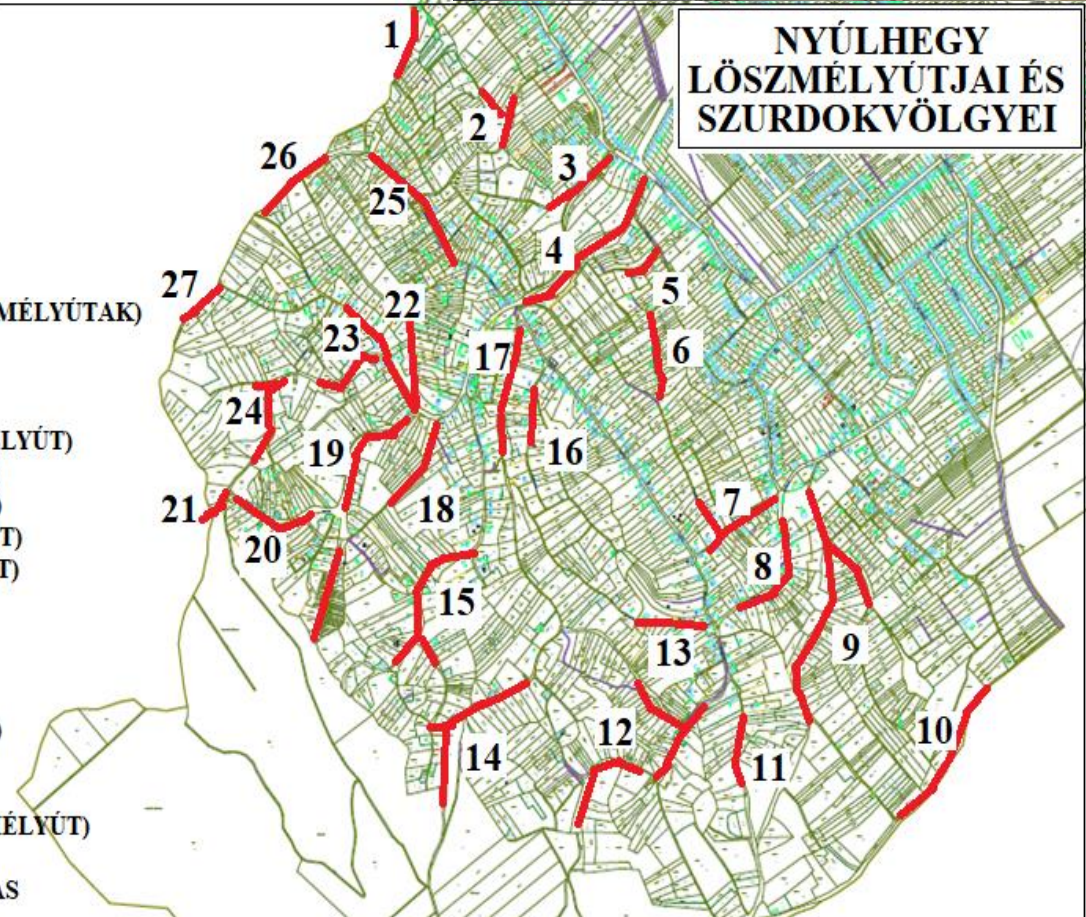
6. TERMÉSZETI KÖRNYEZET GEOLÓGIAI ÉRTÉKEK

LÖSZMÉLYUTAK,
LÖSZSZAKADÉKOK,
VÍZMOSÁSOK
PARTFALA, RÉTEGEI

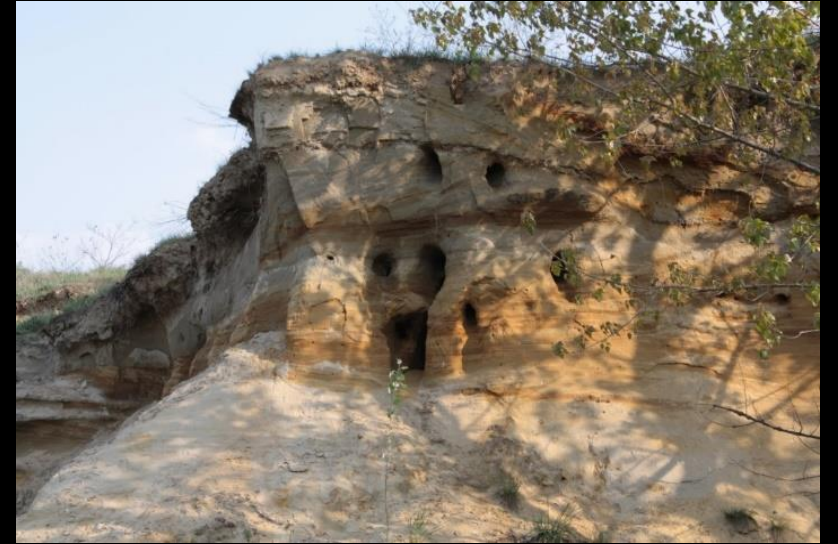
- 1= BEDNÁR-HORGAS
- 2, 3= BENTI-HORGASOK
- 4= SZURDIK (VÍZMOSÁS)
- 5= TOMENA-HORGAS
- 6= CSÖNDES HORGAS
- 7= SZÚKÚT (LÖSZMÉLYÚT)
- 8= ALSÓ-EGESE (MÉLYÚT)
- 9= NAGY- ÉS KIS-GERHA (LÖSZMÉLYÚTAK)
- 10= KÁNTOR-HOROG
- 11= SZILI-HOROG
- 12= RIGÓS (MÉLYÚT)
- 13= ALSÓ CSEH-HEGY (LÖSZMÉLYÚT)
- 14= KÖHÁNYÁS (LÖSZMÉLYÚT)
- 15= FELSŐ-CINEGE (VÍZMOSÁS)
- 16= FELSŐ CSEH-HEGY (MÉLYÚT)
- 17= KIS-SZURDIK (LÖSZMÉLYÚT)
- 18= POJTI HORGAS
- 19= ALSÓ-BEREK (VÍZMOSÁS)
- 20= FELSŐ-BEREK (MÉLYÚT)
- 21= ROVÁT (LÖSZMÉLYÚT)
- 22= TORKOS ÚT (LÖSZMÉLYÚT)
- 23= VASKAPU (LÖSZMÉLYÚT)
- 24= SZEKÉRÚT (LÖSZMÉLYÚT)
- 25= FELŐ- MADARÁSZ UTCA (MÉLYÚT)
- 26= BARÁTI HATÁR-HORGAS
- 27= LILA-HEGYI HATÁRHORGAS

6. TERMÉSZETI KÖRNYEZET GEOLÓGIAI ÉS BIOLÓGIAI ÉRTÉKEK

EGY ELHAGYOTT HOMOKBÁNYA
(A BARADICS-DOMB)
ÜLEDÉKRÉTEGEI, ÉLŐHELYEI

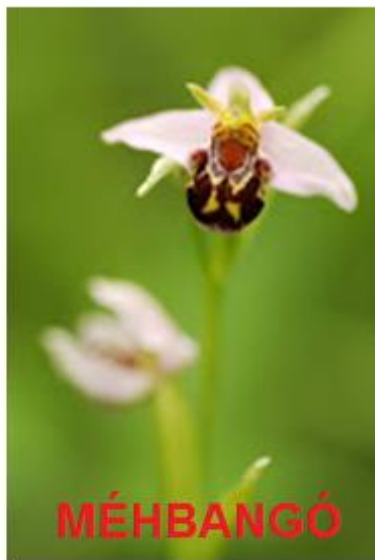

6. TERMÉSZETI KÖRNYEZET

BIOLÓGIAI ÉRTÉKEK

PÓKBANGÓ

MÉHBANGÓ

BANGÓK ÉS KOSBOROK NYÚLON

AGÁRKOSBOR

VITÉZKOSBOR

BÍBOROS KOSBOR

TARKA KOSBOR

RITKA VADVIRÁGOK

LEÁNYKÖKÖRCSE

CSILLAG-ŐSZIRÓZSA

FEHÉR MADÁRSISAK

HEGYI ÁRVALÁNYHAJ

NAGY PACSIRTAFŰ

6. TERMÉSZETI KÖRNYEZET

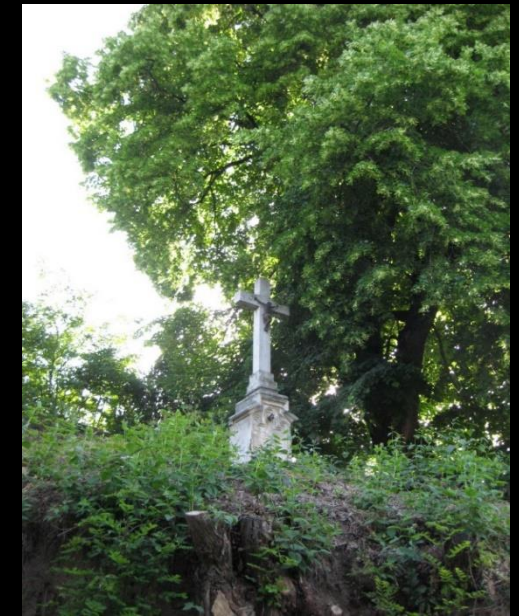

TÖBEN ELÁGAZÓ TÖLGYFÁK (TÖLGYFA U.)

BIOLÓGIAI ÉRTÉKEK

VÉDELEM ALATT
ÁLLÓ NYÚLI FÁK,
FACSOPORTOK

A GYLKOS KERESZTRE
VIGYÁZÓ HÁRSFA

A SZENT DONÁT-KÁPOLNA MELLETTI HÁRSFÁK

6. TERMÉSZETI KÖRNYEZET BIOLÓGIAI ÉRTÉKEK

KIS RÓKALEPKE

NAGY TARKALEPKE

FARKASALMA LEPKE

VÉDETT LEPKEFAJOK NYÚLON

KIS APOLLÓ-LEPKE

GYÁSZLEPKE

HAJNALPÍR LEPKE

FECSEKFAKÚ LEPKE

ATALANTALEPKE

NAPPALI PÁVASZEM

BOGÁNCSLLEPKE

NÉHÁNY, NYÚLON IS ELŐFORDULÓ
VÉDETT LEPKEFAJ

6. TERMÉSZETI KÖRNYEZET

BIOLÓGIAI ÉRTÉKEK

VÉDETT GERINCESEK ÉS ÉLŐHELYEIK

**A GERHAI GYURGYALAGTELEP
AZ ELHAGYOTT HOMOKBÁNYA FALÁBAN**

PETTYES GŐTE A KIS-PÁNDZSÁBÓL

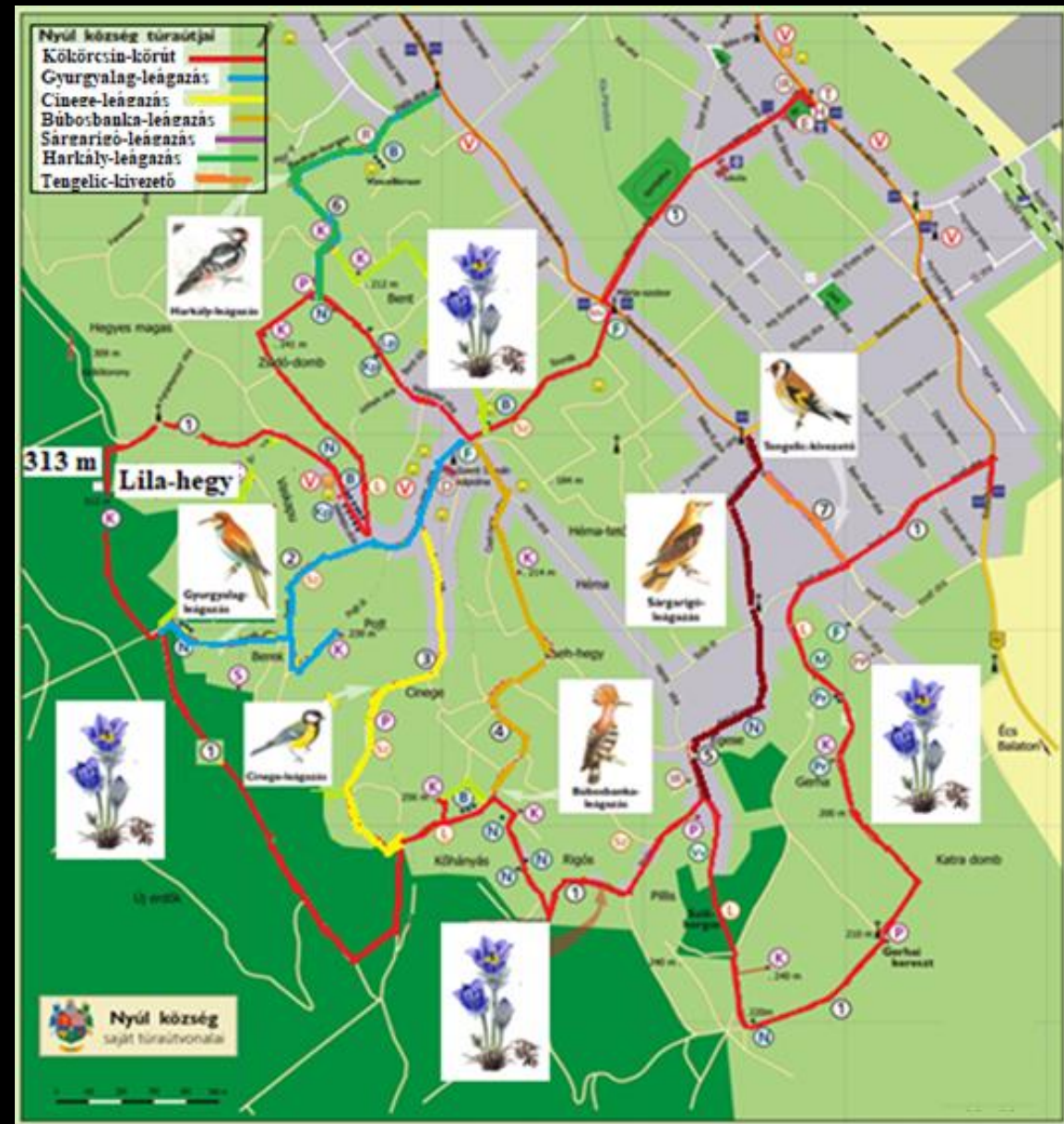
7. TURIZMUS ÉS VENDÉGLÁTÁS TURISZTIKAI ÉRTÉKEK

**A KÖKÖRCSEN-KÖRÚT NYÚL KÖZSÉG
12 KILOMÉTERES SAJÁT TÚRAÚTJA,
(LEÁGAZÁSOKKAL EGYÜTT 20 km)**

A KÖKÖRCSEN-KÖRÚT ÉS MADARAKRÓL ELNEVEZETT LEÁGAZÁSAI

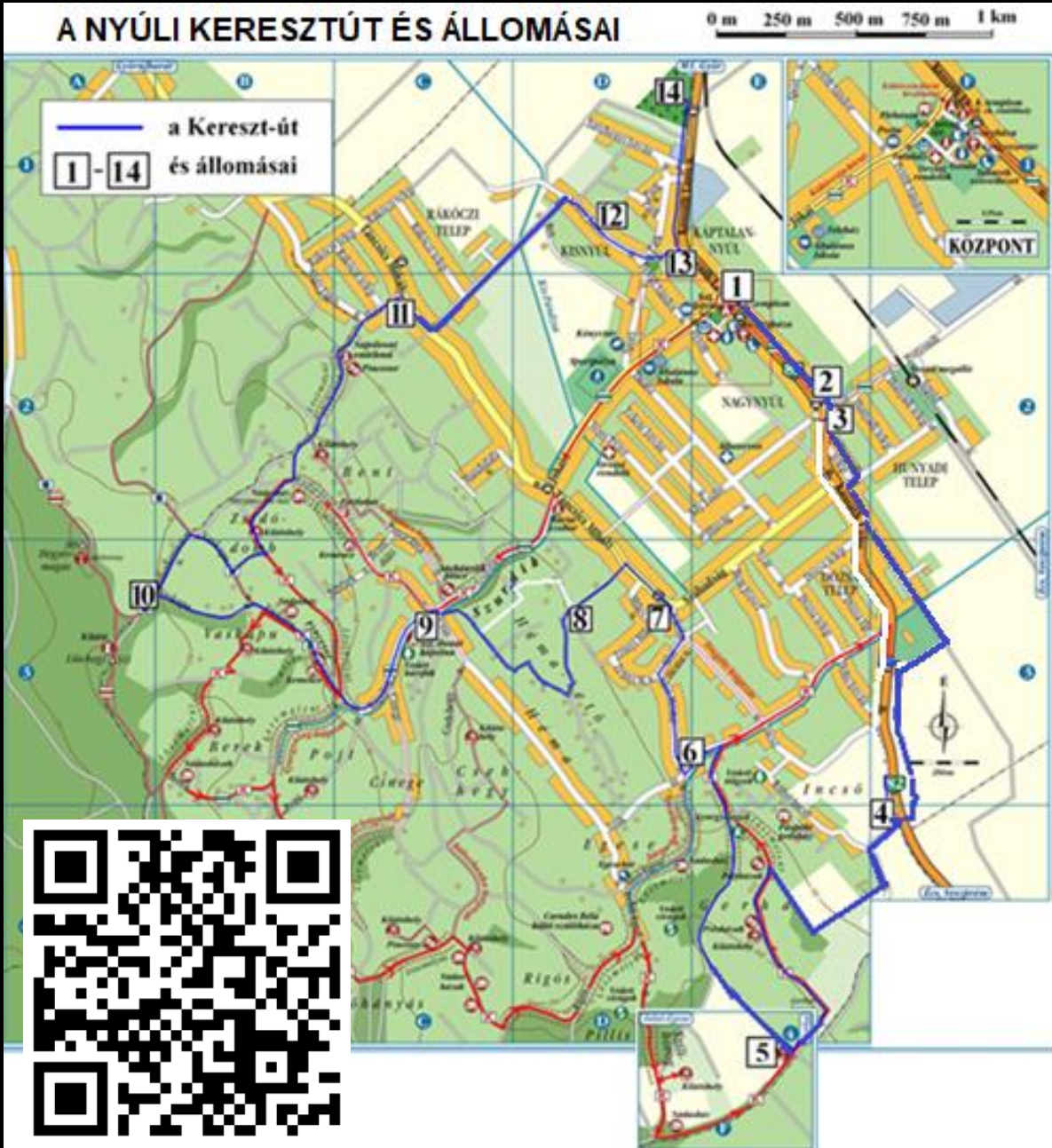
7. TURIZMUS ÉS VENDÉGLÁTÁS

TURISZTIKAI ÉRTÉKEK

NYÚLI KERESZTÚT

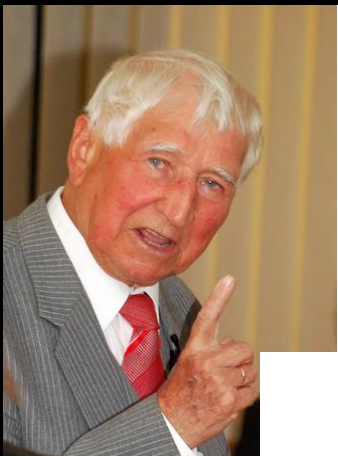
A NYÚLI KERESZTÚT TULAJDONKÉPPEN EGY HELYI ZARÁNDOKÚT, MELY A NYÚLI TEMPLOMTÓL A TEMETŐIG 14 ÚTMENTI STÁCIÓS KERESZTET KÖT ÖSSZE. HOSSZA 13,5 KILOMÉTER.

A SOKORÓI TÁJEGYSÉGI ÉRTÉKTÁR NEMZETI ÉRTÉKE NYÚLON

KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG IRODALOM Dr. ÁBRAHÁM IMRE (1928-2018) TUDOMÁNYOS MUNKÁSSÁGA

Dr. ÁBRAHÁM IMRE néprajzkutató, nyelvtörténész, helytörténész, magyar - ének szakos tanár, karvezető 1929-ben született Nyúlon. Tanulmányainak fontos állomásai voltak a győri és pannonhalmi bencés iskolák. Később a Győri Zeneiskola, a Kántorképző és a Győri Tanítóképző elvégzése után a Pécsi Tanárképző Főiskolán szerzett magyar-ének szakos általános iskolai tanári diplomát. Középiskolai magyar nyelv és irodalom szakos tanári oklevelét pedig az ELTE-n vehette át 1966-ban. Ugyanott állították ki **magyar nyelvészeti doktori diplomáját** is 1980-ban. 1952 és 1961 között több Győr környéki településen tanítóskodott, majd a Győri Járási Művelődési Otthon igazgatója lett. 1963-tól 1978-ig a Pannonhalmi Általános Iskola és Gimnázium tanára volt. 1978-tól 2001-ig **könyvtáros Pannonhalmán**, előbb az **általános iskolában**, majd a **Bencés Gimnáziumban**, innen ment nyugdíjba. Kitüntetései között számos, emlékérem, díj, kitüntető cím szerepel. **Pannonhalma város díszpolgára**. Aktív szellemi és közéleti tevékenységet folytatott a kulturális értékek megőrzése és továbbadása érdekében. Nagyobb lélegzetű művei, hosszabb és rövidebb **publikációi** zömmel szűkebb tájegységünkkel, **a Sokorói-halomvidék falvaival foglalkoznak**. Tudományos kutatásokra alapozott írásai e települések néprajzát, nyelvészeti-nyelvtörténeti sajátosságait és történelmi vonatkozásait tárják fel. **2018-ban hunyt el**, a pannonhalmi temetőben nyugszik.

A SOKORÓI TÁJEGYSÉGI ÉRTÉKTÁR NEMZETI ÉRTÉKE NYÚLON KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG VALLÁSI ÉRTÉK

MÁRIA, KARJÁN A GYERMEKEL-SZOBOR

A Mária, karján a Gyermekkel-szobor Nyúl község jelenleg ismert legrégebbi emberi alkotása. 70 cm-es talapzaton 2 méteres korinthuszi oszlop tetején Győr felé tekintve áll Mária, karján Gyermekeivel, fején a jellegzetes koronával. A talapzaton levő monogram és címer miatt **a szobor állítóinak az Esterházyakat tekinthetjük.** A másik monogram Bubnich Mátyás egykori győri kanonoké, akiről tudjuk, hogy egy 1690-ben Nyúlon vásárolt szőlőjét azzal hagyta a káptalanra, hogy a továbbiakban az gondoskodjon a Nyúlon álló Mária-szoborról, melynek fenntartása korábban Bubnich kanonok feladata volt. Az 1701-es évszám jelentése még tisztázatlan.

A SOKORÓI TÁJEGYSÉGI ÉRTÉKTÁR NEMZETI ÉRTÉKE NYÚLON TURIZMUS ÉS VENDÉGLÁTÁS TURISZTIKAI ÉS MŰSZAKI ÉRTÉK

A LILA-HEGYI KILÁTÓ

2018-ban adták át a Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt. által emeltetett kilátót a 313 m-es Lila-hegyen, amely Győrújbarát és Nyúl község határán magasodik. Alapját egy 1977-ben készült geodéziai mérőtorony szolgáltatja. Az alul 6 m szélességű, 12 szögű rácsos szerkezetű faépület lépcsőin a fel és lefele menők minden nehézség nélkül kerülhetik el egymást. A „lépcsőház” belső falán 14 hazai fafaj ismertető táblája sorakozik. 60 lépcsőfokon lehet feljutni a **11,7 méter magas** torony tetejében kialakított, fent kiszélesített teraszra. A kilátó felénél a lépcsősor vízszintesen átmegy a torony belsején, ahol megvilágítható festett növény és állatképek díszítik a falakat. Fentről remek kilátás nyílik az alattunk elterülő tájra. **Tiszta légköri körülmények mellett akár 120, sőt 140 km-re is elláthatunk.** A szögletes kilátóterasz könyöklőjén látképmagyarázó fotósorozat került elhelyezésre, melyről a tájképi elemek neve, távolsága és magassága is leolvasható. A terasz közepére függesztett térképről pedig a fentről belátható hatalmas terület gyakorlatilag megfigyelhető határait, nagyságát, tekinthetjük át. Alul fedett pihenőhelyek szolgálják a turistákat.

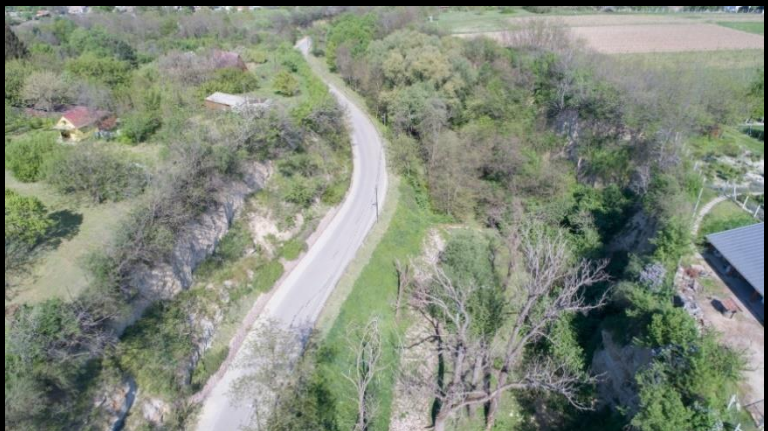

A MEGYEI ÉRTÉKTÁRBA TARTOZÓ NEMZETI ÉRTÉK NYÚLON

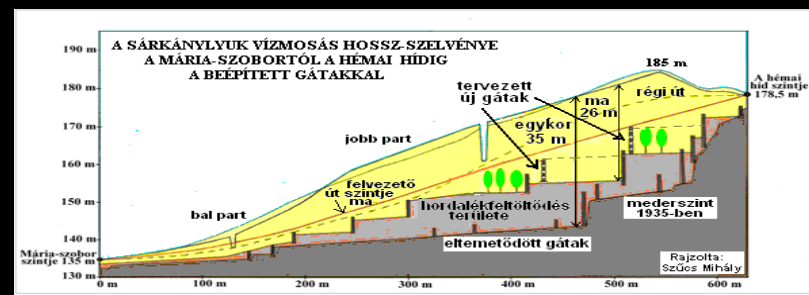
TERMÉSZETI KÖRNYEZET + IPARI- ÉS MŰSZAKI MEGOLDÁSOK

GEOLÓGIAI, VÍZRAJZI ÉS MŰSZAKI ÉRTÉK

SÁRKÁNYLYUK VÍZMOSÁS, VAGYIS A SZURDIK

A Szurdik hatalmas **eróziós szurdokvölgy**, amely **egy dombgerinc mesterséges átvágása után alakult ki** kb. 200 év alatt. 630 m hosszú, 50-60 m széles, 25 (36) m mély. Szabályozása előtt hordalékával sok gondot okozott a síkságra települt falurészeknek. **Veszélyes növekedését tucatnyi keresztgát beépítésével sikerült csak megállítani.** Féken tartása azóta is rendszeres beavatkozást kíván. ÉNy-i partfalában fontos út vezet a hegybe. Innen nyílik a híres **Sárkánylik pince** bejárata is. **Geológiai látnivalói**, különleges **élőhelyei**, és sajátos **pincekultúrája** miatt ma már a Szurdik az ide látogatók számára speciális turista attrakció, **komoly idegenforgalmi vonzerő**, az itt élők számára pedig **sajátos nyúli érték**, **védendő becses kincs**. **2014-ben MEGYEI SZINTŰ NEMZETI ÉRTÉKKÉ nyilvánították.**

A MEGYEI ÉRTÉKTÁRBA TARTOZÓ NEMZETI ÉRTÉK NYÚLON

ÉPÍTETT KÖRNYEZET

TERMÉSZETI KÖRNYEZETBEN ÉPÜLT TURISZTIKAI AGRÁRÉRTÉK

A VASKAPU UTCA PINCESORA

A nyúlhegyi Vaskapu utcában az elmúlt századok esőzései során lázúduló **csapadékvíz 4-5 méteres, meredek falú löszmélyutat hozott létre**. Ezek a partfalak a 18–19. században **pinceásásra csábították az itt élő szőlősgazdákat**. Később a fokozatosan elnéptelenedő utca pincéinek új tulajdonosai aztán a község első polgármesterének példamutatását követve **az utóbbi 25-30 évben közel egységes előtérrel rendelkező arculatú pincésort építettek ki**. A 450 méteres vízmosásszakasz 40 pincéjének egységesedésére a közben ide települt **Szél Fiai Fogadó megjelenése** és a hegybe vezető és itt áthaladó **túrutak létrehozása** is pozitív hatást gyakorolt. A pincesor ugyan **a Pannonhalmi borvidék része**, de a helyszín nemcsak a bortermeléshez kötődik, hanem idővel **közösségi és kulturális események, rendezvények helyszínévé is vált**. A nevéssé lett pinceutca így vált különleges látványossággá, **kedvelt fotótémává**. Mindezek elismeréseként 2025. december 19-én **MEGYEI SZINTŰ NEMZETI ÉRTÉKKÉ NYILVÁNÍTOTTÁK**.

**A NYÚLI TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG TÁMOGATÁSÁVAL
AZ ÖSSZEÁLLÍTÁST KÉSZÍTETTE**

Szűcs Miklós

2025-ben

KÖSZÖNJÜK MEGTISZTELŐ FIGYELMÜKET!